

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3, félévire 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden nap, hasábon egy sor után 4 pkrért közzételnek; folytonos hirdetésekért illő pcr elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADO - HIVATAL:

A Kőzépütcében, STEIN könyvkereskedésében.

Czélyszerű gazdasági rendszer.

E tárgyra vonatkozó, hírlapilag is többször szóba jött, nézetekhez szerény nézeteimet is bátor vagyok csatolni.

Czélyszerű gazdasági rendszer az, mely a föld termőképességének ki nem merülése mellett, a helyi viszonyokhoz mérve, a lehető legnagyobb tiszta jövedelmet adja. — Az a gazdasági rendszer adja a lehető legnagyobb tiszta jövedelmet, mely a helyi viszonyoknak természetes kifolyása. — E szabálytól, az ész- és czélyszerűség eljátszása nélkül, se per excessum, se per defectum nem szabad eltérni; mert első esetben a helyi viszonyokban okadatolását fel nem találó eredmény költségei a lehető haszon legnagyobb részét fel fogják emészteni: utóbbi esetben, a tényezők nem teljes felhasználása miatt, az eredmény nem lesz akkora, — mekkorának tulajdonképpen lennie kellene.

E szempontból a váltó-rendszer, — mely nem egyéb, mint egy rendszerileg meghatározott 2. 3. 4. s több évi vetés-forgás, a melybe a direct és indirect értékesíthető termények seregéből, — a termények felváltva, tekintettel a trágyatermelésre, tekintettel az igény, s mivelhetési összeférősségre, összehangzó minő-, s mennyiségben vannak beillesztve, — se czél-szerű, ha a helybeli viszonyoknak nem természetes kifolyása; mert abstrahálva a helyi viszonyoktól, birhat ily rendszer a váltó-rendszer minden jellegeivel, lehet olyan, a melybe a trágyát-adó indirect értékesíthető termények oly arányban; általában pedig a termények tekintettel földtisztító, föld erejét kímélő, föld erejét igénybe vevő, mélyebb, vagy sekélyebb gyökeret hajtó tulajdonaikra nézve, oly rendszernek vannak beillesztve, hogy a váltó-rendszer lényegére nézve a legnagyobb gazdai celebritásnak se lehet kilógása: mégis ugyanazon váltó-rendszer, alkalmazva a helyi viszonyokra, mint czélyszerűtlen tűnhet fel. Teszem, ha gazda oly helyzetben, a hol az impopulatio és commercialis viszo-

nyok oly iparvállalatok létezését biztosítják, melyek feldolgozván a más viszonyokban csak direct értékesíthető terményeket, hulladékaiból a szükséges trágyamennyiséget, ha nem is fedezni, de legalább nagy részét pótolhatni a gazdát képessé teszik: e körülményt fel nem használva, a föld területének azon részét is, melyet e kedvező körülmények között sokkal jövedelmezőbb direct értékesíthető termények előállítására kellene tulajdonképpen fordítani, trágyatermelés kedvéért indirect értékesíthető termények előállítására áldozná fel. — Ugy szintén, ha a munka-erő bősége mellett is oly terményeket természetesen, melyek aránylag legkevesebb munkát igényelnek. Mindkét esetben, bármi szép összehangzásban legyen a váltó-rendszer papirosra téve, — alkalmazva a helyi viszonyokra, önként tűnik fel, hogy a lehető legnagyobb tiszta jövedelmet adó tényezők nincsenek kellőleg igénybe véve, és így az eredmény se lehet akkora, mekkorának lennie kellene. — Ha pedig a gazda oly iparvállalatokat felállítani, oly terményeket természetesen akarna gazdaságában, melyek okadatolását a helyi viszonyokban nem lehet feltalálni, se vállalatával, se természetmennyével célt nem fogna érni, s a helytelenül tett költség és fáradság füstbe fogna menni. — De általában se lehet állítani, hogy csupán a váltó-rendszer kizárólag lenne czél-szerű; mert lehetnek oly kedvező körülmények, a melyek nem csak lehetővé, de sőt szükségessé teszik, hogy a gazda az alkalmi idő és helyi viszonyok változásaihoz alkalmazva magát, a rendszeresség merev korlátain túladjon, — ha a lehető legnagyobb tiszta jövedelmet eszközölni kívánja.

Éppen ugy nem lehet állítani, — hogy a kedvező commercialis viszonyokat és munkás kezek bőségét feltételező, a föld termőképességét legnagyobb mérvben igénybe vevő, s e szerint a legtöbb művelést, s munkát igénylő direct értékesíthető termények előállítására nagyobb súlyt fektető belterjes gazdaság lenne minden körülmények között legczél-szerűbb; mert

lehetnek oly helyzetek, a melyekben hiányozván a fennebbi kedvező körülmények: nagy részét a föld területének kevesebb munkát és trágyát igénylő indirect értékesíthető termények előállítására átengedve, a külterjes gazdaságot teszik czél-szerűvé. — Amazt találjuk ott, a hol az impopulatio nagy, a kereskedés virágzó; emezt csekély népességű, kisebb-nagyobb mértékben hiányos közlekedési vonalakkal bíró pusztákon. — Az inkább szemes eleséget, és szorosan vett kereskedési cikkeket természet; ez inkább takarmányt. Az inkább természet, ez inkább tenyésztő gazdaság.

Annak elhatározásához, hogy a két rendszer között mely helyet foglaljon el a gazda, azaz mily mérvben hajoljon a gazda egyik, vagy másik rendszerhez: ahhoz a helyi föld, clima, piarcz, rendelkezésre álló pénz és munka-erőnek helyes számbavétele, kell, hogy a kulcsot szolgáltatssa. — Túlbecsülve a helyi viszonyokat, s ennek alapján egy belterjes gazdaságot felállítani, épp oly hiba lenne, mint fel nem használva a helyi kedvező viszonyokat, vakon a külterjes gazdasághoz ragaszkodni.

Annai azonban bizonyos, hogy az urbért-vesztett birtokosság a mostani körülmények között nem fordíthat akkora földterületet nagyobb, s több erő igénylő direct értékesíthető termények előállítására, mint azelőtt; mert a sok nines és a nép munkátlansága miatt az elvesztett napszakokat előállítani, még mostanáig az oecoonomiai lehetetlenségek közé tartozván: nagyobb részét a föld területének a kevesebb munka-erőt igénylő indirect értékesíthető termények számára hagyni kénytelen. Vagyis a rendelkezésre álló erő hiányának mérve szerent a mérleg inkább a tenyésztő, mint természet; inkább az extensiv mint intensiv állást jelöli a gazdának. — Ezen állásról, melyet a mostani viszonyok jelölnek ki, a gazdasági rendszer felállítása alkalmával, nem szabad megfeledkezni, ha azt akarjuk, hogy a gazdaság cél és észszerű legyen.

Részemről, a mennyiben Erdély gazda-

sági viszonyait ismerem, az urbért-vesztett birtokokra nézve, kovés kivétellel, tán általában a tenyésztésre számított legelővetésforgást (Koggelwirtschaft) találok czél-szerűnek. — Kiválasztván egyszer azon területet, a melyben eke nem járhat, úgy azon kaszálókat is, melyeket rendelkezésünkre álló erővel jövedelmezőbbekké tenni nem vagyunk képesek, — a többire körül-belül ily vetés forgást lehetne felállítani: 1-ör ugar, 2-or őszi, 3-or trágyába kapás-növény, 4-er szalmás tavaszi, föld és climával megegyező fűmaggal elvetve; ezután több évig kaszáló, több évig legelő. Szerényen megvallom, hogy ez nem valami czifra, complicált vetésforgás, se nem belterjes; mert túlsúlytal bir azon tér, mely indirect értékesíthető termények számára van hagyva, vagy legalább tekintélyes részét foglalja el. De azért örvendhetne nagyobb része az urbért-vesztett birtokosoknak, ha ehhez hasonló rendszert látna birtokán felállítva.

A ki pedig oly szerencsés helyzetben van, gazdaságával szeszgyárt, vagy serfőzést összekapcsolhatni, melyek segítségével a földjeiről vett termést csaknem mind, s a mennyiben üzletéhez anyagot más gazdaságokból is szerez, trágyaképpen még többet is visszaadhat földjeinek, mintsem a mennyit földjeiből kivett; ott, a hol czukorgyár a marhatartásra anyagot nyújt; ott, a hol trágyát olcsón lehet szerezni; — s e mellett a föld termőképességének legnagyobb mérvbeni igénybevétele a munkás-kezek se hiányoznak: nagyon hibázna, ha az indirect értékesíthető termények számára nagyobb tért engedne, azaz hibázna, ha belterjes gazdaságot nem vezetne. Ily helyzet azonban Erdélyben, azt hiszem, felelőse ritka.*

A felszabadult jobbágyság, eltekintve attól, hogy a közelebbi években az urasági

*) Ezen állítás igen alapos; a mint mi is már többször fejtegettük, Erdélynek a takarmánykiváló termelésében, s az ezzel összekötött marhatenyésztésben kellend keresnie legbiztosabb jövedelem-forrását. Szerk.

MONTENEGRO.

(Folytatás.)

Más dalokat volt nagy királyokról, a nemzet hőstényeiről énekelnek, s azt mondja Hypolite Desprez — „Les peuples de l'Autriche, et de la Turquie“ czimű könyvében, — hogy midőn Zágrábban volt, az utcázók s kávéházakban füle hallatára énekeltek eféle darabokat, a nélkül, hogy a rendőrség csak figyelemre is méltattatna volna

Mindezekből csakugyan nem tetszik ki semmi mesterség: ellenben vannak egyéb dolgok, melyekért a feketehegyeket lehet s kell becsülni; a többek közt, mások kedvét teljesítő hajlamukért, s honukban becsületteljes magokviselleteért, még pedig anélkül, mivel ők miképpen nem rendelkeznek közlekedésben. Nekik fejedelmükön, s jelesen most szép műveltségű fejedelmijükön kívül nincs senki, ki tükör gyanánt szolgálhatna; de ezekkel is társalogni a nép nagyobb részének nincs módja. Iskolamestereik sincsenek, kik őket ifjúkorukban amny domine praeceptor modorán a-b-abon kívül az illedelem, szerénység s tisztaság törvényeire tanítanák bár, és ez az oka annak, miszerint azt hiszik, hogy idegen földön lohatnak, rabolhatnak, égethetnek, ölhetnek. Főmesterségek s minden tudomásuk csak a törökkel küzdelemben áll, melyben bátrak, resigáltak, retteltesen kiabálnak, s ha a lövést, kardoskodást elvégezték, köszirt-darabokat dobának ellenőkre. Nem volna hát csoda, ha ezek az emberek a medvéhez s a keleti indusokhoz hasonló otrombák, kegyetlenek volnának; ellenben, a mint mondtam, otthon módosak, kímélték, főleletőkben nyíltszívűek, ételben,

italban mérséklettek. Nem is jut eszembe jól, melyik tudós — ugytetszik Garve — egy philosophiai értekezésében azt állítja, mikint az illedelemnek nincs jobb iskolája, mint a hadifoglalatosság, s talán a feketehegyek is ezáltal tanulták otthoni sajátosság magokviselését; vagy talán, mint sok más miveletlen nemzeteknél, mint például az eskimóknál, vörökben van.

Cetinje.

A természetes köfalak közé zárt Cetinje, fejedelmik, sajátilag egy nagyon síklapályon fekszik, s csak imitt-amott buvik föl a föld haja alól egy-egy rongyolódó szirtől, bokorról körülakva, melyekre kísértőnk némelyike mindjárt-mindjárt folvágatott, a történhet veszélyre mitse tekintve, s miután pisztolyát kilötte, élete veszélyeztetésével ugrott le. Kétségen kívül ők is, mint a francziák, a vészben keresik a dicsőséget, s ez okból van, hogy tíz feketehegy száz törökkel többnyire győztesen veredik. Azonban lovaikat lehet sajnálni, mert kinezva erőltetik, s ha képesek, mint a vadkecskék, a százas szirteken átugrálni, elegen fizetik azt halálukkal.

Cetinje kolostora vagy kastélya, melyben a herceg residentia van, több házaktól körülvéve, a völgy sziklafalai mellett fekszik s felterül a hegyre is, melynek tetején van az a régi, sokszegletű torony, melynek ormain a feketehegyek, ezélt a megölt törökök fejével ékítették. E vad szokást mindazáltal a mostan uralkodó fejedelem, kit triesztli mivelt neje erőlyesen kezdett képezni, épp e napokban egészen megszüntette. Ennyi varázshatalma van egy nemes lelkületű nőnek! *) A torony

*) Volt is ám 3 felségem mit finomítani, mert 3 uraság csak ezelőtt két évvel esteli pálinkás multság köz-

alatt van a templom, s mellette egy nagy épület, melyben a barátok cellái voltak régebben, de most oly személyzet lakhelye, mely a herceg köréhez tartozik, s az épületnek van egy porticusa is. Sokkal alább a sík völgyben nyílik el egy nagy hosszukás épület, melyben Danilo ő fensége lakik. Ez épületben a néhai vladika alatt csak három szoba volt, s ezekben lakott Montenegro ura arcadii modorban; de jelenleg tizenhat pompásan butorozott szobára terjed. A kastély előtt egy nagy szabad piarcz van, körülvéve huszanegy házzal, s melyre két nagy utca nyílik. E két utca hosszában ismét egy pár ducent kőház, vagyis gunyhó létezik, s ez egészen neve Cetinje. Az említett s részint fűvel benőtt piarcz, melynek közepében egy jó cisterna van, sajátilag a vásár helye; de ide gyűl a nép is, mikor a herceg parancsolja, köztanácskozás végett; mert ő csakugyan a néppel végez a közdolgokban, még pedig nem oppositio nélkül. E forum végére vannak helyezve az ágyuk is, melyek száma négy év óta, egy különös szerencse által nyolczra szaporodott, s ezen ágyuk varázssereje okozá, hogy ezelőtt négy évvel Omer pashának nem volt szabad Montenegrot megrohanni! Ezekkel köszöntöttek minket is, mint minden idegent, régi szokásuk szerint, mit nyilván bizonyít egy régi népdal, azon alkalommal, midőn a XV. század végén egy montenegroi hercegnő fia, egy velencei pátricius leányával nősödött, s a mely e szavakban végződik: „Montenegro minden löfegyverei utána búcsút dörgöttek, így az iszonyú két ágyu is“ — mert akkor nem volt több — Kernio s Selenko, melyeknek párja nem találhatik se Francziában hét tartományában, se a törököknél.

ben, egy meggyőződésnek akaró tanácsosát, elvégül pofokkal győző le.

Cetinjében létezik egy vendégfogadó is, „Locanda“, melyet egy osztrák volt altiszt csinosan butorozott, s benne az utas jó szállást, jó szolgálatot talál, és így e tekintetben Montenegro felülmúlja Dalmáciát, mert ennek fővárosaiban vendégfogadó nem létezik, s ha az utasnak nincs ismerőse, nagy alkalmatlanságnak van kitéve.

Az ezelőtti uralkodó vladika — mint ciceróné-nk, egy volt osztrák tiszt, beszélé, — csak három szobában lakott. Az első egy billiard-terem, melynek falait fegyverek, aztán a nagy Napoleon, lord Byron, az akkori szász király s Péter czár arcképei ékítették. A második egy kis szoba, melyben könyvtára egy része volt helyezve. Harmadik egy hálószoba, melyben az ágy s Miklós császár lovagi képe volt alkalmazva. A billiard-teremben volt egy hosszú pad, melyre a tanácskozó országnagyok ültek, s végében egy sofa, előtte egy szőnyeggel, s ezen, mint trónon, ült a vladika. Ez volt az audienciás palota is, s ennyiből állott egy 100,000 lélekű álló nép fejedelme minden pompája. Most, természetesen, a triesztli hercegnő jobb rendet, nagyobb fényt, kitünőbb pompát hozott be. Egyébíránt a néhai vladika mivelt ember volt, költsézi talentummal megáldva; Homéroszt könyvnélküli tudta, több mint közpészű költeményekben, beszélgetéseiben reá sokszor hivatkozott, s itt épp a maga helyén van elhozni azt, a mivel ő az oly jeles német tourista J. G. Kohl urat fogadta: „Im“ mondá ő, „ön is egyszer Montenegroba vetődött! remélem, ön nálunk több érdekest találand; remélem, sokszor fog emlékezni itten Homérosra s azon népekre, melyeket ő lerajzolt.“

(Folytatjuk.)

földeken részben természetesen szénán s szalmán több marhat tarthatott, s e szerint földjeit jobban trágyázhatá; eltekintve attól, hogy a mostani viszonyokszűlt kiadásokat a javára maradt dézma értékével bőven fedezheti: már csak azért is tehetne inkább a belterjes gazdaság felé lépés, mivel azon időt s erőt, melyet a felszabadulásig földesura barázdájában töltött, most földjei tökéletesebb művelésére fordíthatja.

De fájdalom, meg kell vallanom, hogy mindaddig, míg a köznép vallásos neveléséről nem lesz gondoskodva, — meg kell vallanom, hogy mindaddig, — míg tagosítás nem lesz: se a kis, se a nagy birtokok kívánt eredményeket nem fognak adni.

Obrásán, március 15. 1858.

Anwander Antal,
gazdatiszt.

FELSZÓLÍTÁS.

A herceg kormányzó magassága 1751/9—1858 számú f. é. márc. 31-n kelt leiratával közölve az erdélyi Gazdasági-egyletet, hogy a felső koronaországokbeli gazdasági tanintézetekben ingyenhelyeket alapított oly erdélyi ifjak számára, a kik magokat e szakmában kiváló szándékoznak, egyszersmind felhatalmazni kegyeskedett az egyület, hogy az ily ifjak beadandó kérelmeit elfogadhassa, ajánlófelterjesztés végett.

Ennélfogva szíveskedjenek minden t. cz. szülők vagy gondnokok, a kika magas kormányzó e jótéleért fiaik számára folyamodni szándékoznak, az illető bizonyítványokkal ellátott kérelmeiket a magas cs. k. helytartósági elnökséghez czímezve, legfőkébb május 25-éig az alólírtul beadni.

Kolozsvárt, április 12-kén, 1858.

Finály Henrik s. k.
egyleti titkár.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Dézs, április 6. 1858. — A legújabb bevégzett népszámlálás szerint Dézs városa lakosainak száma 4931, melyből 541 idegen, 229 távollevő; levonván az idegenek számát, marad 4390; levonván a távollevők számát is, marad 4161. Az 1850-n véghezvitt népszámlálás szerint pedig volt városunk összes lakosainak száma 4355; az összehasonlításból tehát azaz ötvenedest eredménytünk ki: hogy 1850 óta Dézs városa lakosainak száma valamivel szaporodott; de nem mondhatjuk ezt általánosan a dézsi kerület, s a dézsi járás több helységeire nézve; mert a faluk nagyobb részében a lakosok száma alább szállott. A marhák száma is apadtott, annyira, hogy csak a dézsi járásban öt ezerral kevesebb marha találtatott, mint a múlt összeírásakor, minek oka alkalmasint az eltiltásokban rejlik. Hanem miké a népesség fogyatkozásának? az már nehezebb kérdés. Hiszen mind itt vagyunk; kik voltak s elmentek, helyébe újak jöttek; az új népesedési mozgalmakról szóló jelentések szerint a születetek száma felülhaladta a holtakat; ragályos betegségek, dögvész nem pusztítottak; háború, vérontás nem dúhngött 1850 óta, és mégis számban és erőben fogyatkoznak.

Mivel a statisztikai adatoknál vagyok, szabadon szellemi életünkre vonatkozó részleteket is adni, a helybeli postára járó hírlapok és folyóiratok számát közölve. Jár összesen városunkba 82 példány magyar hírlap és folyóirat; melyből Kolozsv. Közlöny 27 darab, kolozsvári M. Futár 5, Pesti Napló 4, M. Sajtó 3, Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok 16, Növilág 8, Délbáb 4, Hölgyfutár 5, Szépirodalmi Közlöny 3, Divat-carnok 2, Napkelet 2, Budapesti Hírlap, Természettudományi, Orvosi lap, Néplap egyegy példányban; a német lapok száma felennyre tehető. Itt már a hasonlítások elhagyjuk.

Társaséletünk rendes, egyhangu folyamat a böjti napokban semmi fellünlő mozgalmat nem zavarja; annál zajosabban töltik a husvét innepet. A gróf Nugent nevét viselő cs. k. gyalogezred házasságára Kolozsvárról a Társalkodási-egylet szíves meghívásának folytán kirándult Dézsre, s egy zenecstélyben s más nap tánczvizigalomban működött a Társalkodási-egylet javára, tulajdonképpen a könyvtár gyarapítása költségére, nagy számú közönség jelenlétében. Karmester Hopp ur saját szerzeménye egy nyitányával kezdődött a zenecstély, mit több művészileg eljátszott darabok követtek; a magyar zeneművek, a nyéki, csálókői csárdás, ismételtettek, ugya Hunyadi-induló is. A tánczvizigalomban e hó 5-én hasonló szép sikerrel folyt le, résztvettek abban a megyei cs. k. főnök és törvényszék elnök ő mgai, és más hivatali notabilitások családjaikkal együtt, a cs. kir. katonai tisztikar jelentékeny része, szépen volt képviselve a megyei birtokosság, a szép növilág, nemesség, s a kereskedő-világ; a tánczvizigalom emelése s népesítése nagy befolyással volt egy nászmenet, s egy az napon költött menyegzői vendégek köztünk megjelenése. Egyik legelőbbkelő népes polgári család kebeléből

egy virág átültetve a szeretet virágházába, a házasságot kertjébe. Szép, hogy már a mézes napok legelsőjébe is a jó ügy iránti részvétellel kezd meg az új házaspár, s nehogy a jótékonyczélú tánczvizigalom népeleltését eszközölje a nászi ünnepe, habár rövid időre jöttek, és magokkal hozák a díszes vendégkoszorút, mentek és magokkal vitték áldásukat.

Piaczi ár az ápril 6-iki hetivásáron, egy 20 kupás véka tisztabuza 4 ft 40-kr., törökbuza 3 ft 10 kr., zab 1 ft, pityóka 2 ft mind váltóban.

Szép tavaszi napjaink járnak; a jég elment, de semmi pusztítást nem tett; a Szamos is árjában volt, de káros nyomokat nem hagyott maga után; gazdánk kezdik rendbeszedni régnagyvó gazdasági-eszközeiket, s szántáshoz látnak, a disznósorda már kiment, a többi csordapásztorok is meg vannak fogadva az időre; és a commassatio? pausál... ennyit gazdasági viszonyainkról.

Cserhalomtáj, április. — Rendkívüli kemény és tartós telünk lejártával mult hó 25-kén d. u. 4 órakor a jég megindult zajtalanul, s egy gátot is el nem rontva, azt követelt éjjel szerencsésen lehaladt. De azért ezen tél még inkább átlátatva a vízi malmok annyiféle káros hiányait, lön, hogy a másféle malmok építéséről kezdtek emberek gondolkodni. Így m. Eperjesi László ur legközelebről szerződött Liebenveingépész ural, hogy szentmihálytelki birtokán egy négy köví lisztelő gépmalmet építsen. És ezen malomnak annnyival gazdagabb jövője ígérkezik, mert a Mezőség kezűgéből esvén, az inkább fog ott közelében öröletni, mint hogy kivált őszszel járhatatlan utakon a Maros vagy Sajó teréní malomkhoz vesződjék.

Továbbá mindenki előtt ismeretes, hogy gazdaszatunkban a takarmánytermelés mennyire szükségessé vált. Innen — jöllehet tagosítatlan birtokban, mezei rendőség hiányán, rendetlen népünk között, roppant nyomorúság s bosszantásokkal van összekötve, — mégis folyvást és napról-napra inkább elkezdődött a mesterséges takarmánytermelés és mennyi pé z — pedig rég megmondá agastyán jeles írónk Fáy, hogy az e kor istene — ment s még fogott volna kimmenni hazánkól ezen fű-magokért. S még ha legalább frís jó magot kaphatnánk! Azonban van szerencsénk ez uttal m. Vécér Farkas urat bemutatunk, mint veres löhermag-termesztőt, és gazdatisztje Dénes Mihály urat, mint gép nélkül, a lisztelő malom-kerék felemelése által ezen vidéken a löhermag-tisztítóját. A magokat mi is láttuk; szebbek és épebbek, mint bármely kereskedésbeli. Két ember egy nap kitisztíthat egy mázsát. És egy holdon a mult évben 10 mázsát termett. Ára mázsájának, úgy hisszük, 30 pftban lesz megállítva.

M.-Vásárhely, április 7-kén. — Kiválgos-virradtig mulatánk. A városunkban építési szándékol magyar színház részére adott tánczvizigalom igen csinosan üte ki. Azonban nem szegyeljük bevallani, hogy bizony ezen tánczvizigalom szépségét nagyrészen a kolozsvári kedves vendégeknél kell tulajdonítani. Városunk és vidékünk részéről — kivált a szépnemből — meglehetősen csekély számmal jelenének meg. Az itten szokatlan magas belépődíjak, a mostani roppant pénzzsűknek, vagy a minden jó szándékot rendszeren gyanúsítani szerető kisszerű pletykának — (mely e bála is kiterjesztve fulánkját, azt hirtel, hogy e bála csak magánasokat éresztenek be sat.) — írjuk-e föl e csekély részvétel, nem tudjuk? de annyi igaz, hogy az igen szép számmal minket szerencsételtet kolozsvári magas vendégeink nélkül — e bál nem sikerültne lenne czímezhet. . . Így azonban a régi széphez vala szerencsénk, hogy a bálkirálynő felett az Eris-alma elitéléseért még talán egy hétig is mind folyni fog a szóvita a különböző izlésű pártok között. . .

Aztán vala ám igazi jó kedv, olyan, hogy a nézők nem győzők eléggé bámulni a 2 óraig tartott, s 12-er egymásután megújra-zott eredeti székely tánczot, melyet, mintha a székely levegő áthatotta volna, oly gyönyörteljesen s jó kedvvel lejtének meg nem székely vendégeink is. . .

Néhány polgár-leány is résztveve a tánczestélyben, köszönet érte! Ugy hiszem, most meggyőződésnek a felől, hogy a magasabb születési nemességgel igen kellemesen lehet egy körben mulatni, — mert ezeknek éppen műveltségök kikell hogy zárja a pedans gögőt, s így eljő talán már az idő, midőn az illő műveltség mindenkinke egyenlő tekintélyt kölcsönözzen társaköreinkben! . . .

Az idő mindent megemész, s így a chinai választó-falak is ledöntendi, — mi nálunk, oly kevés számú nemzetnél, igen kívánatos is, — de a műveltség fokozata megmarad, meg kell hogy maradjon az emberiség létezéséig! . . .

A bálnak tiszta jóvedelme, számos költségek lehuzásával, úgy tudjuk, 155 pft. Adjon Isten melléje még sokat, hogy e nemzetiségünkre nézve oly udvös vállalat mielőbb sikerüljön, és aztán adjon Isten oly jó kedvet e Thalia templomában, mind a papjainak, mind a hallgatóinak, minő vala a részére rendezett első tánczvizigalomban! . . .

P. Kamarás — Aszéki ev. ref. egyház-vidéknek, tavaszi rész. zsinatja itt folya le, márc. 23—25-dikén. Jelen rész. zsinatunk oly népetlen vala, hogy az ütés megnyitásával várakozni kellett, míg bár törvényes számú tagok

érkeznek meg. Későbbre csakugyan mégis megszaporodának. E népetlenséget okozó egy részt gazdánkat is a késői kikelet miatt aggodalommal eltöltő mostoha időjárás, másfelől a közlekedési utaknak szinte járhatatlansága.

A roz ut miatt kiállott nyugalanságot azonban hamar feledteté azon szívesfogadtatás, melyben a vallásos buzgóságról ismeretes, és vallásunk iránt, a legérgebb időktől kezdve, — egész a jelenig, magokat mindig nagyban érdemesített Kemény család részéről részesülnek. B. K. D. és B. K. J. ó nagyságuk magyaros vendégiszerezzettel fogadák és láták el az egész rész. zsinatot.

A forradalom utáni megváltozott körülmények közt egy rész. zsinatnak, az egyházra háromlandó minden terü nélkül, költséges ellátása, a vallásos érületnek oly fényes jele, mely a hasonlók többször is tanúsított Kemény család irányában elismerő hála érdemes, mit rész. zsinatunk küldötté, a jelen volt egyik báró urnál, köszönettel kifejezni el se is mulatott.

Rész. zsinatunkat megnyitó isteni-tiszteletalkalmával a vallásos buzgóságról, és annak hasznairól tartott elmélkedés. A vallásos buzgóságról ismeretes család birtokán igen találóan volt választva az elmélkedés tárgya.

Tárgyai a rész. zsinatnak belügyeink különösen pénztáraink és iskoláink rendezése Ezeket illetőleg, fájdalom! még mindig igen sok a tenni valónk! — Iskoláink, egyet-kettőt kivéve, egész egyházvidékünkben szunyadásra hajló pangásban vannak. Nincs irányukban semmi részvét. A t. pap urak e legszentebb ügyet nem hordozzák szívükön. A közsiznat határozata nyomán kinevezett egyházi és világi iskola-vizsgálók felé se mennek a felügyelők alá rendelt iskoláknak.

Hát az iskola-tanítók mit művelnek? Mindent egyebet, csak azt nem, mire hivatva vannak, s a miért élnek aztanban, — nevelni a zifju nemzedéket az erkölcsben és nemzeti érzelmben, általok nem értett czélok. De van egy, mihez sokan közölük igen jól értenek, értema veszélyes erkölcsrontópálinkaital mesterségét. Vajjon mikor jön el az iskolamesterek váltságnapja, mely őket a mérsékletileg egyetlagjaivá, s ez által szép pályákot méltó tagjaivá avatandja fel! E fajtából egy jeles példány vala gyűlésünknek bemutatva, az egyházi előjáróság, a cs. k. járáshivatal, és cs. k. csendőség őszhangzó hivatalos jelentéseikben, melynek folytán ellene a felsőbbbség által kívánt igen káros és hosszadalmas perbeidés lön meghatározva. A társaságnak ilyen veszélyes tagjait jól lenne rövidebb múltét utján elmenteni az egész-tesztől, s utjokra bocsátani, mint egyik testvérhoni superintendenciában gyakoroltatik.

Hogy papok ellen is merült fel illyenmő panasza, szégyenlen kimondani. S e tárgybani halgatásom csakis azon reményben történni, hogy őket illető intézkedéseink tán czélt érdenek.

Végül örömtől dagadó kebellet olvasók a tiszántuli ref. egyházkerület felhívását, a megindított egyházi népháza-ügyben. Melegsavakban nyilvánított e vállalat iránti rokonszenünket. A felhívás értelmében testületileg ohajtottunk volna a szép sikerrel bizatott vállálathoz csatlakozni, erkölcsileg kötelezendő biztos előfizetéseinkkel; de körülményeink mégis arra kényserítettek, hogy ez évre csak tíz példányra előfizetéssel járuljunk a szent ügy pártolásához. — Ohajtandó lenne, hogy jövőre közsiznatunk a felhívás szerent csatlakozást lépse életbe.

E vállalat megszilárdulása által vallásos életünk jövénye lendületet nyerend, s e nép könyvtár közlőnye fog lenni vallásos érdekeinknek, és felvilágosítója a népnek, mely örömmel ragadja kölcsönösen a vallásos színezetű olvasmányokat. Sok előfizető e kiszámíthatlan szellemi hasznót eredményező, és éppen a maga idejében megindulandó igen-igen korszerű vállalatnak.

Mihályi Endre.

Székely-Udvarhely. — (Folytatása a székelyudvarhelyi ref. iskola részére keletkezett kegyes adományozásoknak.) — III. közlemény. Székely-udvarhelyi ref. iskolánk köre a háromszéki ref. egyházkerületre is kiterjed. Iskolai népeségünk nagy részét azon egyházkerületek adják. Azok tiszt. papjai, és iskola-mesterei kevés kivétellel, — valamint a világi rendből minden osztálybeliek igen nagy számmal ez iskolában nyertek formálódásukat: azért méltó jogal fordult segítségül kérésse iskolai előjáróságunk ezen — különben is Erdélyben a legműveltebb, felvilágosodottabb, és legvagyonosabb, m. e. 45,000 lelket számláló három (kézdi, orbai, sepi.) ref. egyházkerületkehez. S felhívó szavaink vizshangra is találtak mindenütt, — s bárha a közben egy Háromszéken felállítandó főgymnasium eszméje felmerült, s az által az iskolánk részére kelt adakozási buzgalom részint lankadt, részint más irányt vett: igen szépen gyarapodott iskolai pénztárunk ezen egyházkerületekből is, névszerint:

1.) A sepsi ref. egyházkerületből adtak:

a) Megyék: Angyalos 80 pft, Bikfalva 100 ft, Brassó 40 ft, Bodok 100 ft, Besenyő 40 ft, Fel-Dobóly 100 ft, Al-Doholy 100 ft, Egerpatlak 100 ft, Étfalva 40 ft, Fotos-Martonos 80 ft, Gidófalva 46 ft, Ilyefalva 100 ft, Kökös 40 ft, Szent Király 40 ft, Lisznyó 100 ft, Magyarós 80 ft, Nyien 100 ft. Szemerja 40 ft, Sepsizsant-györgy 100 ft, Szotyor 60 ft, Nagy-Borosnyó 100 ft, Réty 10 ft, Oltszem 40 ft, Komollos 50 ft, Uzon 100 ft, Zalán 40 pft.

b.) Egyes személyek: Angyalosi egy-

nek (névszerint nem közöltettek) 11 ft 38 kr. Arkosi egyének (névszerint nem közöltettek) 1 ft 20 kr. Brassói egyének (névszerint nem közöltettek) 34 ft. Egerpataki egyének (három ízben) 6 ft. Hidvégi egyének (nevök nem tudatik) 10 ft. Étfalvák 4 ft 16 kr., több illyefalvi egyének 40 kr., kiknek neveik nem közöltettek 15 ft 40 kr. ismét 5 ft 23 1/2, illyefalvi ref. pap Erdősi Mihály ur 20 ft, Imre Elek-nő asszony 10 ft. (Vége köv.)

Közli Kis Ferencz,
r. tanár és iskolai közigazgató.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* (Necrolog) Scharbergi báró Bedeus József ő exja; cs. k. val. b. t. t. a cs. ausztr. Lipótrendjel tulajdonosa, Erdély nyugalmazott tartományi főbiztosa, a „Verein f. Sieb. Landes-kunde“ elnöke, több tudományos és közhasznú egyletek tagja stb. f. h. 6-díkan élete 76-dik évében, Nagy-Szebenben meghalt. A megboldogult, mint egy régi század család ivadéka 20 éves korában (1802) államszolgálatba lépett a k. Guberniumnál, hol 1815 fogalmazóvá, 1823. secretariussá lön előléptetve. Az erdélyi udvari cancellaria udv. secretariussává 1827 kinevezetvén, két év mulva erd. gubern. tanácsos és 1834 udv. tanácsos, három év mulva Erdély tart. főbiztosa és 1843 az adó-és urbérügyir-or-szágos deputatio elnöke volt. Érdemei elismerésül a Felsőgál által 1850 Lipótrendjellel és 1854 a bárói ranggal ruházottat fel. Az elhunytban az állam egy hű szolgát, sa tudomány egy szorgalmas munkássát veszté el. Erdélyország pedig egyet a százok legkitünőbbjei közül, ki népfelkezetűi érdekének a haza közös czéljaitala nem rendelte soha, s kit együtt láttunk e hont mult korában legeskelevőbb hazánkiaival egyetértve közremunkálni, e hont minden népfelkezetének érdekeire.

— Községitanácsunk a városunkban közelebről létesítendő al-realskolák helységét kijelölendő — egy biztosságot nevezett ki.

— Hogy községitanácsunk a közjó előmozdításában mindig faradhatlan munkásságát tannusította, — s hogy e törekvéseiben újból fényes példáját mutatta áldozatkészségének, arról tanuskodik legközelebről tartott üléséből kell egy határozata. — Ugyanis népnevelésről lévén szó, a t. tanács által igen szabatosan tett előterjesztésére, ezen városi minden felekezeten levő népiskolák tanítóinak eddig a majorsági pénztárból évenként adadni szokott fizetésüket, mi eddig összesen 114 ezüst rszfot tett, 5080 forintra ezüstben emelte fel. De itt még nem állott meg, hanem szükségesnek — és a kor igényeinek megfelelőnek látván ezen város egymástól messze eső részében a kisdódotok felállítását; ezeknek mimóddali életlehetőségére, ugy a már létező népiskolák mentől jobb karba leendő állítására véleményt adni, egy biztosságot határozott kinevezni. Mely biztosságtagjai a közelebbi községgyűlés alkalmával, ezen városi szakavatott egyének közül ki is fognak nevezettni.

— Községitanácsunk szakosztálya, a gazdasági biztosság neve alatt ismert testület, jelenleg nevezetes munkával foglalatokodik; ez a mezei rendőri utasítás; alapul a helyi viszonyokhoz alkalmazottan a 840-dik ében a magyarhoni országgyűlés és közelebről az erdélyi gazd. egylet által készített mezei rendőri szabályok vettekkel föl. E tárgyat illetőleg fogunk még bővebben szólni.

— A helybeli szíjgyártó-czéh a város által részére kötelevileg tartozó husz ezüst rszfot adósságát a városi szegények pénztárának engedte át. Hasonlótt tett a közelebbi években a szőcs-czéh is, ugyanannyi összeget engedvén át az érdekes pénztárnak.

* A kolozsvári latin-magyar szótárnak már 4-dik füzeté is elhagyta a sajtót; s így várhatni, hogy e jelesül szerkesztett kézikönyv mielőbb be lesz fejezve.

* Ha van a continensen város, a melynek színházi közönsége telkebb, méltányosabb, kitartóbb és türelmesebb, mint a kolozsvári, akkor nem szólnak semmit. De mivel Láng B. maga mint igazgató, úgy hisszük, elég kellemesen meggyőződhetett, hogy Kolozsvárnak e tekintetben párja nincs, több oldalról jött felhívás következtében kénytelenek vagyunk őt felszólítani, hogy ha igazgatói jóhírnevét eljátszani nem akarja, gondja legyen reá, hogy B. Károly színész vagy megtanulja szerepeit, vagy több fel se lépjen oly iszonyu badarságokat beszélni, mint különösen az „Armány és szerelem“ s közelebről a „Róza és Rózsika“ előadása alkalmával, midőn egyik sőtisett a másikat után bocsátá ki száján. Azt kell hinnünk, belé se nézett szerepébe. Így lépni fel Kolozsvár előtt, annyi, mint effronteria, a melyért a rozslás sulya már az igazgatót is éri, ki egész társulatának magaviselésiért felelős.

— Mai számunk mellékletét képezia „M.-Vásárhelyi Füzetek“ cz. előf. felhívása alatt megjelenő tudományos szépirodalmi vállalat, jeles költők szának egyik tudományos fia, Mentovich F. tanár szerkesztése alatt. Szívesen idéveljük e komoly irányu vállalatot s hazánk oly szükségessé vált haladási érdekében ohajjtjuk, hogy a felhívást kellő részvét kísérje.

— (Adakozás.) A szamosújvári ref. templom javára küldött hozzám brassói ref. lelkész t. Molnár János ur 24 frt. 51 krt, melyet odaváló megyebíró (gondnok) t. Lakatos Imre ur segítségével gyűjtött az ottani ref. hívektől és két vasárnapi perselyből. Hatvanketten adakoztak az irt összegbe, nagyobbára mesteremberek és gyermekek.

Kétszeresen halás köszönetet érdemel ez adomány, ha elgondoljuk, hogy e kényes helyzetben s szegény körülmények közt élő egyház erejét, saját ügyei rendezése is, éppen a jelenben, annyira igénybe veszi s annyit áldozik.

Megszégyenítő példa kényelmesebb körülmények közt lévő népesebb s gazdagabb egyházainknak. De úgy volt az mindig, hogy Isten az együgyűek s szegények által szégyenítette meg az okosakat és gazdagokat, (kivéve a ki-veendőket).

Alkalmat veszek most magamnak bizalommal felkérni személyes és elvárhatom, ugy-szintén pályatársaimat az ország különböző részeiben, hasonló gyűjtések által adni jelét, hogy még élünk s jövődöt nemcsak óhajunk, de akarunk is.

Eljének a brassói ref. egyház buzgó előjárói s tagjai, kik nemcsak remélnek, hanem tesznek is. Csűrös József, bethleni ref. pap.

Nemzeti színház. (—) Színházunk rendesen telve van; a résztvevő, melylyel a derék Bulyovszkiné asszonyság minden rendük által fogadtatik, úgyhiszem, hogy a művésznő kebelében kedves emlékeket hagyand Kolozsvár irányában. Vendégünknek rendes jelenetei felett, melyeket szerepe igényel, minden előadásán még 15—20 jelenete van, a zajos tapsokrai megjelenését értem. És ez így helyén van, mert helyesen mondja Petőfi, hogy „az a színszí pálya, f... e sik!” s midőn nemzetünk pályatársain egy mivelt nő magát arra szentelte, bírja egyszermind méltó jutalmát a nemzet minden rétegeinek kegyeletében.

Vendégünk április 7-kén „Vicomte Letorieries”-ben, a czimszerepben, 8-kán „Női harc”-ban, Leona, 10-kén a „Végrendelet”-ben, Riola Nina, 11-kén „Róza és Rózsika”-ban, Rózsika szerepében lépett föl. Főlegesen sikerült neki Leona s Rózsika naiv szerepek, mely szerepeket csakis ily egyéniség lehet jelentékenyekké. Igen óhajtanók őt a „Tiszaháti libáskák”-ban is láthatni. Vicomte Letorierest szintén feltűnő szabatosággal játszta. Riola Nina szerepében pedig mélyen hatott meg: főként a végjelenetekben, hol annyira gyilkot ragad, s zavallata, mimikája megrázó, mondhatni doemoni volt. Bulyovszkiné minden játéka csak többszörisen igazolja azon hazafias büszkeségünket, melyet színművészetünknek egy ily s hozzá hasonló egyének általi emelkedettségében helyezünk. Takács, Táray, Zilahai s. Langné, Antonia Rózsika, s Váradiné Javari Margit szerepében kitűntették magukat; kitűntette magát Balog Károly ur is, szerepe teljes nem tudásában, s ezáltal a mi békétűrő, derék és udvarias közönségünk irányában tiszteletlenségben. Ha nem embe, hogy szerepét betanulja, ne álljon ki oda közneveltség tárgyánál, s ne kockáztassa a színpad tekintélyét a közvéleményben.

Április 13-kán „Angelo,” Hugó Viktortól. Váradiné, Tisbe szerepében sikerrel állott meg Bulyovszkiné mellett, ki Catarinát már ismert erélyével képviselte. Gyulai, kinek szerződése kitűnt már korábban, most a közönség és Bulyovszkiné iránti tiszteletből ismét fellépett Rodolfo szerepében, s reméljük, hogy B...né vendég szereplése alatt többször részt veend az előadásokban. Angolt a kitartó szorgalmu Takács játszta. Az előadás az erőkhöz képest eléggé sikerült, közönség szép számmal, taps, kihívás és éljenzés mint fennebb.

Gabona-ár. április 8-ról 1858. Bécsi mérője p. p. Tisztbúza 3 frt 48 kr. Elegybúza 3 frt — kr. Rozs 2 frt 28 kr. Árpa 1 frt 44 kr. Zab 1 ft 16 kr. Török. 2 frt. 32 kr. Pityóka 1 frt. 12 kr.

KÜLFÖLD.

A francia kormány „Corse” gözősnek parancsot adott, hogy ápril 9-től Pellissier tbnagy rendelkezésére készen álljon, a ki földézetén menend az Angliába; s a mint közelget az új követ ellenhatása, kezdik a tuileriákban is érezni annak szükségét, hogy a Perim-kérdést fölöttébb ne erőltessék, s ez okból oda utasították a felhivatalos lapokat, hogy az ügynek további vitatását szakasszák félbe. Maga Pellissier eszközölte volna ki ezt a lapok számára habár ideig ideig alkalmazott rekeszt, mérgelődven a miatt, hogy ily czéllalant zajutések által csak az ő Angliában leendő megjelenését nehezítik meg. Mit tehát egyik felhivatalos lap, a „Patrie” majd nem báborut izen Angliának Perim miatt, elől egy másik szintoly

officius lap, a „Pays,” s egész csendesen azon tételt állítja fel, hogy a nevezett sziget megszállása oly kérdés, melyben egyik hatalmat se illeti kezdeményezés, hanem a melyet, mint minden eddigi fontosabb kérdéseket, minden hatalom közös összeműködése által kell megoldani. Egyébiránt az annyira óvatos „Journal des Débats” is kimondja, hogy a Perim-ügyben Kisseleff báró és Walewski gróf közt komoly értekezés történt, sőt párisi salokban azt is akarták tudni, hogy a francia kormány nagy kedve lenne, az angol-francia szövetségnek ugyan csorbája nélkül, Oroszországgal külön szerződést kötni, s arra az előkészületek meg is tétettek. Montebello hg. Sz. Pétervárra érkeztetők azonnal megkezdend az alkudozásokat, a melyek nem volnának minden sikerrel kitátás nélkül. Azonban a ki ismeri az angol politika szívósságát, előre megjósolhatja, hogy valamint egyéb kérdésekben, daczára Franciaország sokféle kapkodószövetkeztetők vérségeinek, úgy a Perim- vagy Suez-kérdésben is győzni fog annyival is inkább, mivel igenis valószínű, hogy Ausztria se fog a Suez-kérdésben Angliával ébe állani.

Ausztria egy átalában annál kevésbbé fogna Franciaországgal hajlamához csatlakozni, mivel az Orsini-féle ügy ismét oly sejtelmeket ébresztett fel, a minek különben, a tuileriák politikáját illetőleg, helyet nem adtak volna. Így az „Öst. Ztg.” e felhivatalosnak tartott lap — Orsini utolsó levelének a piemonti hivatalos lapban lett közzétételére ezeket írja:

„Tíz év óta ügyekszik a szárd kormány minden szomszéd államban folytonos izgalmat szitogatni. Tapasztalván, hogy az articsókát — Lombárdiát — már levelenként meg nem eheti, a lázadás tüznél akarja azt porhanyóvá sütni. E tüzet oly szomszéd államban találja, melynek már kétszer volt hatalmában őt elnyomni, s mely kétszer kegyelmezett meg neki. Piemont hivatalosan nyilvánítja evangéliumnak Orsini utolsó iratait, s miniszterelnöke a lepelletieri utczai gyilkos által mutatja az utat az „olosz ifjúság”-nak, hogy Olaszországnak megszerzettessék a rang, mely a civilisált népek sorában őt megilleti. A piemonti kormány vezetője, a febr. 14-ki gyilkolási merénnyel kivéve, mindenben egyetért amaz emberrel, kiből a párisi törvényszék elnöke elejétől fogva rablót és romlott embert ismert el.

„A piemonti miniszter hivatalos közlönye az annyira földiesért okmányokat „biztos kulföböl” meríti. Tehát a miniszternek Párisban az a megbízása volna, hogy akasztófavirágokkal és a börtönökkel tegye magát érinkezésbe, hogy azok véleményét kérje ki azon utra nézve, melyen majd az olasz ifjúság járjon, vagy más barátságos kormány volt a forrás, mely a „Gazetta Piemontese” számára oly baráti-lag csörgedezett? A bábjáték már elég hosszú volt, ideje volna látni már egyszer a kezeket, melyek a sodronyokat rángatják.”

A piemonti, haladónak mondható párt közlönye pedig így nyilatkozik e tárgyban: „A „Gaz. Piemontese” első lapjának homlokán egy állítólag Orsinitől, Bonaparte N. Lajoshoz irt levelet közöl, s azt néhány szóval vezeti be, melyek Olaszországra nézve a legnagyobb gyalázatot, s a Francországnak reszkető zsarnok irányában a legnagyobb bizelgést foglalják magokban. De e közzététel alkalmával a „Gaz. P.” két dolgot feledeett el: 1. hogy Orsini emléke sérthetetlen, mivel azt a hősiség és martyrság szentelte meg. 2. hogy a moral még a hivatalos lapoknak se engedi meg, oly módon beszéltetni a halottakat, melyet a népek becsületének és szabadságának ellenségi szeretnek legjobban. Ennyit ez alkalommal.”

Olaszország. — Turin, márczius 31. (Orsini második levele III. Napoleonhoz; végrendelete). A „Gazetta Piemontese,” a kormány hivatalos lapja, közli Orsininak a francziák császára ő felségéhez intézett utolsó levelét, végrendeletével együtt.

„Császári Főlséged megengedvén utóbbi febr. 11-ki levelem közöltetését, ezzel nemeslelkűségének nyilvános jelét adá, s megmutatá nekem, hogy a hazám érdekében kifejezett kívánatok viszhangra találtak Főlséged szívében. A halálhoz oly közel, nem csekély vigasztalás rám nézve látni, hogy császári Főlséged valóban olasz érzelmek által lelkesítettik.

Néhány óra mulva nem fogok létezni; de mielőtt az utolsó lélekzetet venném, akarom, hogy tudják meg, — s ezt őszinteséggel és szabadsággal nyilvánítom, minek eddig ellenkezőjét nem mutattam, — hogy a gyilkosság, bármely alakban is, nem tartozik elveim közé, jöllehet végzetes elmeháborodás által a jan. 14-ki merénylet szervezésére ragadtattam. Nem; a politikai gyilkosság nem volt rendszerem, s én életem kockáztatásával küzdöttem ellene irataim, valamint nyilvános tetteim által, midőn kormányi küldetésben valék.

Polgártársaimnak, a helyett hogy gyilkolási rendszerben bizzanak, messze kell azt magoktól vetni. Tudják meg egy haladók boni szájából, hogy megszabadulásukat magok önmegtagadása, törekvéseik, áldozataik állandó egysége és a valódi erény gyakorlása által szerezhetik meg; ezen tulajdonok honfitársaim fiatal és munkás részénél már gyarapodnak; csak ezen tulajdonok tehetik szabaddá, függetlenné s az ősök dicsőségéhez méltóvá Olaszországot.

En meghalok, de nyugodtan és tiszteltetelméltalag halok meg, s nem akarom, hogy emlékeimet büntény ferőttesse.

Véremet a jan. 14-ki áldozatok engesztelésére ajánlom, s kérem az olaszokat, hogyha egykor szabadok lesznek, kárpótolják illően mindazokat, kik e merénylet következtében szenvedtek.

Engedje végre császári Főlséged, hogy kegyelmet kérhessek nem saját életemért, hanem a velem halálra ítélt két társam életéért.

A legmélyebb tisztelettel maradok császári Főlségednek. — Roquette fogház, márczius 11. 1858.

A végrendelet imez:

„Roquette fogház vagy az elítélték helye. Páris, 1858. márczius 10. Életem végéhez közel, sajátkezűleg írom a következő intézkedéseket, akarom, hogy ezek pontosan végrehajtsanak, s szabad akaratomból, függetlenül kelt okmány erejével birjanak.

1. Azt akarom, hogy olaszországi milánói Párisban lakó Cernuschi Henrik ur vegye át*) elfogatásomkor lefoglalt pénzemem**), mi a seimegyei főügyésznél van letéve, előlegesen levonván a pör engem illető költségeit.

2. Azt akarom, hogy a nevezett költségek levonása után fenmaradt pénz a következő célokra fordítsassék:

A. Egy aranyóra aranylánczsal fog vétetni emlékül Favre Gyulaügyvédurnak, ki védelmezett. Az egésznek értéke legkevesebb legyen 800 frk (nyolczszáz frank). Az órára a következő szavak vésettesse: „Felice Orsini à M. Jules Favre souvenir.”

B. Akarom, hogy holttestem rendes faporsóba tétessék, s Angolországba Londonba szállíttassék; mert azt akarom, hogy ott azon temetőben, melyben az olasz hazafi Ugo Foscolo földimarádványai nyugszanak, melléje temettessem. Cernuschi ur fogja a költségeket fedezni, a fennebbi pénzből stb.

C. Ha mindezen költségek fedezve vannak, azt akarom, hogy a fenmaradt pénz nagybátyám Orsini Orsonak vagy testvérem Orsini Leonidának küldessék, mindkettőt együtt lakik Imolában, Olaszország római államában; ők azt csupán kis leányaim Orsini Ernesztina és Ida javára fordítsák, kik Nizzában, Olaszország szárd államában laknak.

*) A Roquette fogház igazgatója De Lasalle urral, ha hivatalos foglalkozása engedi. Orsini Bódog.

**) Több egyéb tárggyal. Orsini két helybehagyott utóirata.

3. Felhatalmazom Hodge I. D. P. Glastonburyból Bath-Somersetshire mel. Angolországban, hogy magához vehesse idősb leányomat Orsini Ernesztinát, ki született tengeri Nizzában, Olaszország szárd államában, 1852. apr. 9-én, s ugyanazon városban lakik.

4. Felhatalmazom Stuart Péter urat Liverpoolból Angolországban, hogy magához vehesse második leányomat Orsini Idát, ki született tengeri Nizzában 1853. márczius 12-kén, s az idősbbel együtt lakik ugyanazon városban.

5. Benső barátimnak Hodge I. D. P.-nak Glastonburyból és Stuart Péternek Liverpoolból egész lelkemből ajánlom két kis leányomat, hogy neveltetésük a becsületesség, valódi erény, bölcsesség, valódi hazaszeretet elveihez illő legyen.

6. Azt akarom, hogy ruhaneműim, könyveim stb., mik Lasalle urnál, a Roquette igazgatójánál vannak, Londonban lakó Cheney Eliz kasszonyynak küldessenek Londonba, Angolországba, (Nr. 2 Grafton Street Aland Road Kensith New-Town, No. 10 Landres.) Cheney Eliz ka. azokról, valamint a befogatásom előtt nála hagyott egyéb tárgyakról, szabad tetszése szerint rendelkezhetik. Mindaz, mit érte teszek, igen csekély, igen kicsi emlék azon rendkívüli jó-ságért és áldozatkészségért, mit irányomban minden körülmény közt tanúsított. Ezen becsületes és erényes kasszonyt ajánlom angolországi barátimnak.

7. Akarom utóljára, hogy nevezett Cernuschi Henrik ur legyen főnebbi kijelentett intézkedéseim végrehajtója a párisiakra nézve, a Londonban végrehajtandókra nézve pedig Londonban lakó Caldezi Vincze Faenzából, Olaszország római államából, legyen segítségére.

Irtam saját kezemmel.

Jellemzők a bevezető szavak, melyeket a különben oly szófukar „Gazette piemontese” aszerinte „hiteles forrásból” vett irománydarabok elé bocsát. „Vigasztalásunkra szolgál — ugymond a nevezett lap — láthatni, hogy Orsini, míg a sir szélén gyász-teljes pillantásait ama magas akaratra irányozza, melynek kedvező hangulatát Olaszországra elismeri, míg az általa megsértett erkölcsi alapelvek hódolatát jelenté ki és azon szennyes gonoszítottat átkozza, melyre őt egészen az örülltségig vitt hazaszeretet csábítá, az olasz ifjúságnak megmutatja az utat, Olaszországnak ismét kivívhatni azon tekintélyt, mely azt a civilizált nemzetek között megilleti!”

Anglia. — Londonból, ápril 8-án, a tengeren tulnani postának imezen fontos tudósításait közlik: „Outram márcz. 6-dikán átkelvé a Guinli folyamon, márcz. 11. 13. és 14-dikén megostromolta Lucknow főpontjait. Az ellenség tömegestül futott Rohildom felé, nyomban üzelve a lovasság és tüzérség által. Adees kormányzója Adhies arab zultánját megverte. Az angolok vesztesége csekély. A rend helyre van állítva.”

A kölni lap levelezője Olasz- és Angolországból érkezett levelezésekből úgy értesül, hogy az Orsini özvegye és gyermekei számára azon két országban megindított aláírás állítólag már egy millió frankot gyümölcsözött volna, noha nem rég kezdődött. Ez — jegyzi meg a tudósító — minden esetre a kor jelensége volna, csak hogy nem örömdetes.

Franciaország. — Franciaországban Európához való viszonyáról nem érdektelen elmélkedést lehet olvasni a „Frankfurter Journal”-ban, mely, mint tudjuk, egyik nagy német hatalom felhivatalos közlönyéül szolgál. „Az európai diplomácia — mond a nevezett hírlap — sohase volt egyetértőbb azon törekvésben, hogy Franciaországot semmi háborúhoz jutni ne engedje, mint jelenleg. Soha nem találna Franciaország egész Európát maga ellen annyira egyesülve mint most, ha háborúra volna kedve. „A császárság a béke,” ezen kifejezés annak idejében gondolkodóba ejté

Európát, Európának most oka van mondan: lássuk, meddig béke a császárság? Franciaország a párisi békecongressus óta egymásra szorította a diplomatiát vereségeket, a nélkül, hogy elmondhatná, miszerint ellenség áll előtte. Oroszországgal békés lábon áll, Németországgal békés lábon, Angliával szintén. Nem egy európai kérdés fekszik megoldatlanul, melyet egy második párisi congressusnak kellene tisztába hozni; ámbár a mit már Párison kívül tisztába hoztak, nem fogják azt Párisba vinni. A második congressus el van halasztva, Európának van ideje, s a béke azt legkevésbé szorítja. Ha valaki az angol szövetséget kérdezi, be kell vallani, hogy e szövetség a háború kedvéért volt. A békeért jelenleg minden európai állam egyenlő friggyben áll Franciaországgal. A háború egyelőre oly valami, melyről Franciaországban némely francia ezredes álmodozik ugyan, melynek azonban Európában nincs termő földje. Pelissier kinevezetése tehát éppen nem háború Európában, sőt inkább jelez a rendszer - háborúnak Franciaországban, mely lefolyását megkezdte, és a melytől nem lehet irigyleni. Oly háború az, mely az európai béke közepett játszódik, s a melynek megzavarása a legnagyobb esélytelenség volna, mint valamely állam elkövet-hetne. Hagyjuk tehát Franciaországot a maga békéjével és rendszer-háborújával.

Lord Cowley jelenti, hogy az angolok Franciaországban ezentúl is kapnak francia utlevelet, mint eddig. Mint az „Engl. Corr.” mondja, a francia kormány

kénytelen volt némileg szelidíteni újabb utlevélrendszerét a havrei kikötőben is az észak- és dél-amerikai utazók érdekében, a kiknek még nem lehetett tudomásuk az újabb, szigorú utlevél-rendszerről. Annál szigorúban hajtják végre az új rendszert Calaisban, Boulogneban és másutt. Nevet-séges, mit nem követnek el az utazók podgyászával. Így, egy angolasszonyt Calaisban 24 óráig volt kénytelen maradni, míg hatósági vegyész által meg nem vizsgálták fogporát, hogy nem — durranó ezüst-e. Mióta a fulminat (durranó-anyag), mint ártatlan gázhoz való gyártmány háborítlanul bement a határon, azóta a vádmör-ség minden apróságban tüzet lát. Egy másik angolt a határon feltartóztattak, egy üvegben levő bizonyos sárga por miatt, melyet ez valamely vegyítőkhöz szokott használni. Felírták nevét, keresetmódját, párisi lakását, s üvegének utána küldését megígérték, mihelyt egy vegyész tartalmát meg fogná vizsgálni. Párisban valaki nad-rággsebbre dugott kézzel járt a boulevardon; egy másik valaki parancsoló neki, vegye ki a kezét a zsebből. Midőn amaz vona-kodott, a másik valaki megmutatá neki az érclemezt, a hivatalos ügynök jelvényét.

UJ POSTA.

— A mi jót jelenleg hallunk, azt rendszerint messzi távolból vesszük. Így Indiából hozza ismét a tengertulnani posta a legfontosabb közleményeket. Az illető telegramm ez:

„Bombay, márcz. 18. A lázadók Lucknowból kiűzetek, s a város csaknem egészen az angolok hatalmában van. Repülő hadoszlopok üzik a megszálladtakat minden irányban. Az angolok vesztesége 4 tiszt. Egy lázadócsapat márcz. 5-én megtámadta Gorakhpurt, de Rowcroft ezredestől meg lőn veretve, a ki nyolcz ágyút vett el. Sir Hugh Rose Shahghurtt elfoglalta, mely a brit hirtokba lőn bekebelezve Canarában, a maharattok déli tartományában, s a bhilek közt, még mindig zavar van. A delhi király eleni pör még nincs bevégezve.”

Az angoloknak ezen legújabb indiai győzelmei után minden arra mutat, hogy Anglián ak igen rövid idő alatt sikerülni fog a csendet és rendet helyreállítani: annálkevésbé lehet felfogni Franciaország eljárását, miszerint szövetségesé háta meggett oly kevéssé mutat irányában barátságos érzelmeket. A mint ugyanis a „D. Allg. Ztg.”-nak Párisból írják, a francia kabinet nemrég mind azon erőlködött szép csendesen, hogy Ausztriát egy oly szövetségbe vonja be, a melynek célja volt olyas „száraz földi ligát létesíteni Anglia ellen.” E célból egyszerre szokatlanul nyájassnak kezdé mutatni magát Ausztria iránt, s hogy e hatalom nem sok hajlatot nyilvánítt az új szövetségi ajánlatra nézve, ujjalag viszatértek Párisban az előbbeni hidegségre, s az Orsini-ügyet a tudvalevő módon zsákmányolták ki, — mert hogy az utóbbi iratoknak közzététele a francia császár tudtával történt legyen, azt a „Kreuzzeitung” turini levelezője újból világosan jelenti, —

és most Oroszországot igyekezik maga részére vonni a francia kabinet, s mint hallani, az alkudozások néhány pont felett sikerültek is, több pontok felett pedig még eddig nem jöhetett létre az egyetértés.

— Pelissier ténny apríl 15-dikén hagyandja el a francia fővárost. Küldetése békés jellemében annál is inkább hihetni, mivel a tudósítások, a melyek Franciaországból jönnek, valamennyien tanuszkodnak az ottan uralkodó forrongásról.

Egyébiránt ha Franciaország nehezülő állása az ottani kormányt eltartóztatja is a külfölddeli komoly összeköttözéstől, másfelől éppen az által indíthatatik arra, hogy a honi közvéleménynek hódoljon, s olykor világhatalmára elkiáltja magát. Így van ez a Perim kérdésre, így Montenegro névze is, a melynek ellentállását megfoghatatlannak kellene tartani, ha háta megett nem gyanítanak a francia magas pártfogást.

Rudio, ki Bernard ellen tanuskodni fog, Londonba megérkezett, s a new-gati fogdába van beszállásolva, hol a perfolyam alatt angol és francia örködés alatt álland.

— Pyat Felixet nyomozza a londoni rendőrség, de mint látszik Angliát már elhagyta.

Omer pasha febr. 19 vagy 20-án tartotta bevonulását Bagdadba. Némely ellen-séges érzelmek ellentállását hamar legyőzte.

Bécsi börze. — Április 6-kán. Erdélyi urbéri papir 78 $\frac{3}{4}$. Magyar urbéri papir 79 $\frac{3}{4}$. Nemzeti kölcsön 84 $\frac{1}{16}$. Arany 7 $\frac{1}{2}$ darabja 4 frt 50 $\frac{6}{10}$ kr) Ezüst 5 $\frac{3}{4}$.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbérkézpótlási tőke-utalványozás.

A szebeni cs. k. megyei törv. szék utján jan. 1-ről 1858. Káli Nagy Györgynek alsó-geze-si, felső-geze-si, vécserdi birt. után 611 ft 8 $\frac{1}{2}$ kr. — Józsa Lászlónak oláh-ivánfalvi birt. ut. 2778 ft 4 $\frac{3}{4}$ kr. — Józsa Lászlónak oláh-ivánfalvi és felső-geze-si, oláh-ivánfalvi és decserdi b. után 2432 ft 23 $\frac{1}{4}$ kr. — Földvári Katalinnak felső-geze-si birt. után 1487 ft 25 kr. — id. Sipos Jánosnak alsó-geze-si, felső-geze-si birt. után 3219 ft 20 $\frac{3}{4}$ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók I. apr. 19. II. apr. 20. III és IV 1858. máj. 7. ig. Targyalási nap I és II jul. 18. III és IV jul. 7-ke d. e. 9 órákor.

A károly-fejérvári cs. k. megyei törv. szék utján febr. 6-ról 1858. Dr. Lukács Jánosnak

kis-ludasi birt. után 6042 ft 23 $\frac{1}{4}$ kr. — Farkas Károlina gróf Teleki Ádám özvegyének alsó-orbói birt. után 2576 ft 31 $\frac{1}{4}$ kr. — gr Bethlen Hermína gr. Péjacevich Márknőnek springi, gergelyfői birt. után 19347 ft 52 $\frac{1}{4}$ kr. — Csicszer Lajos örökösének örményszékési b. után 2552 ft 45 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók május 26-ig Targyalási nap jul. 27-ke délelőtt 9 órákor.

A dézsi cs. k. megyei törvényszék utján jan. 1-ről 1858. Jorma Sámuelnek csicsó-keresztúri birt. után 1882 ft 15 $\frac{1}{4}$ kr. — Mann Juliánna Mihály Gábornéknak kosztalvi b. után 3960 ft 25 $\frac{3}{4}$ kr. — Wass Ágnes Nemes Józsefnőnek monostorszegi birt. után 1595 ft 47 $\frac{3}{4}$ kr. — Dézsi Nemes Józsefnéknak jékepataki, oláh-bogatai, magyar bogatai, nagy-kristolczi, csabai, alsó-szőcsi, monostorszegi birt. ut. 4518

ft 49 $\frac{3}{4}$ kr. Fráter Tarézia özvegy Szarvady Pálné monostorszegi b. u. 987 ft 56 $\frac{3}{4}$ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók máj. 10-ig. Targyalási nap jul. 10-ke d. e. 9 órákor.

A brassai cs. k. megyei törv. szék utján febr. 26-ról 1858. Herszényi György hercsényi b. után 216 ft 48 kr. — Herszényi Józsefné hercsényi birt. után 284 ft 24 $\frac{3}{4}$ kr. — Herszényi László és Györgynek hercsényi b. után 465 ft 44 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók folyó évi június 30-ig Targyalási nap augusztus 20-dika d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. k. megyei törv. szék utján jan. 16-ról 1858. Csákány Ferencnek oláh-csaholyi birtoka után 207 ft. — Zsombori Lajos örökösei, neje Szentkirályi Teréz és leányai Mária és Teréz kis-nyiresi birtoka után 123 ft

57 kr. — Guthi Károlina Ladányi Józsefné, szilágyi-zsezi birtoka után 769 ft 33 kr. — Csákány Ferenc és neje Horváth Rozália ke-meri, f. kaznácsi birtoka után 667 ft 3 $\frac{3}{4}$ kr. urbéri kárpótlási tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók 1858 május 1-ig. Targyalási nap július 3-dika d. e. 9 órákor.

Sajtóhírb. Közlebbi számunk „Urbérkézpótlási tőke-utalványozás” rovatában a 3-dik hasábon Losonai helyett olvasd Losonczy; Szalánai h. olv. Szalanczi.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(409) Stark Károly nyerges mester Bécsben, igen jutányos áron készít mindenféle utazó vagy szekerező, nehéz vagy könnyű kocsiakat; hasonlóképp készít mindenféle angol nehéz, vagy könnyű igát. Az ily nemű igák (lóra való szerszámok) jelesen a gazdaság körül előnyöknek bizonyultak. A jutányos ár mellett ajánlja legfontosabb szolgáltatást. Megrendeléseket magyar és német nyelven elfogad Rosset Schmiedgasse 102 szám alatti egészen újból, s nagyszerűleg felszerelt gyárában.

(414) Eladó ház. (3—3) Dézsen a piaczon az 5-dik szám alatti ház szabad kézből eladó. A közből erősen épült házban van hét jó szoba, konyha, nagy és kamaraival. Az udvaron 10 lóra istálló, gabonatar, két szekérszín, egy tűzfaltartó kamara, jó és bővizű kut Gyümölcs, virág- s veteményes kerttel, mind egy kiterjedésben. Minden jó állapotban. A venni szándékozó alkusz (Unterhändler) kirekesztésével bővebb értesítést nyerhet Kolozsvárt ügyvéd Vajna Sándor úrnál, akár Dézsen a háztulajdonosnál.

(410) Hirdetmény. (3—3) Alólírtnak következő birtokai, ugymint 1 Sz. Udvarhelyen 132 szám alatti telke első felében egy emeletes köépület 6 szobával, kamra és pinczével, egy földszinti faépület 5 osztályllyal, egy 8 lóra való istálló kocsiszinnel. 2) Ugyanezen telken másik felében a Küküllő mellett 25—28 mázsra gabna kiégetésére, minden gépezetekkel s kellékekkel, melléképületekkel ellátott szeszyára. 3-or a K. Közlöny jelen évi 5-ik számában kiírt peteki birtoka folyó év majus havának az 1, 2 pont alattiakra nézve 15-én affennit kénu háznál, a 3-ik alattiakra nézve 18-án Peteknu a 11 számú épületben reggeli 10 órákor kezdendő árverés utján a többet ígérőknek készpénzen eladatnak, az 1. pontra nézve 400, a 2—3-ikra nézve 500—500 pft bánatpénz létele mellett. Az irt határnapok előtt szabad kézből is köthetetik

szerződmény. Bővebb tudósításokat vehetni bérmentes levél utján Sz. Udvarhelyen I. Kovács Domokos, M.-Vásárhelyen T. Dobolyi Sándor uraktól. P. Horváth Dániel.

(407) (3—3) THALMAYER J. Nagy-Szebenben, főügynöke a cs. k. kizárólagos első ausztriai biztosító-társulatnak, mindennemű biztosítások felvételén kívül, minden ausztriai állampapírok bevásárlását és eladását eszközli, s egysermind ajánlja erfurti vetemény, luczerna és steyer löher-magjait, melyeknek tenyész-erejéről jól áll.

(379) (11—11) Med. Dr. COHN gyakorlati fogorvos. Lakása a Biasini szállodájában, 5-dik szám alatt. Minden a foggyógyászat körébe tartozó esetekben rendkívényez naponként reggeli 9 órától délutáni 5 óráig.

(412) (3—3) Tisztelettel szölitom fel a Hory Farkas költeményei t. cz. i. tvartóit ivők hovahamarébbi beküldésére; ugy szinten t. cz. előfizetőim! hat héti t. relmet kérek azon okon, elölfizetve miszerint egy felől a téli viz szűke miatt papírom megfoghatkozott, más felől a bécsi arcképmetsző művész korább megrendelt művei miatt egyhónappal későbbre vállalá el megbízásomat.

STEIN JÁNOS.

(411) (3—3) A két víz közti tizedben Lázár utcában a 358. számú nagy kiterjedésű telek a rajta lévő kényelmes laképülettel együtt, egy vagy több évrre bérbe kiadó. — Értekezhetni iránta bel Farkas-utcában 53. szám alatt t. Erdélyi Sámuel urral.

(413) (3—3) Czáfolat.

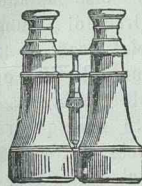
Azon hir terjedt el, hogy gróf Péjacevich Márk ő nagysága eladová hirdetett borsai jószágá már is eladott volna. Minekutána ezen hir arra számítottnak látszik lenni, hogy a hozzá

szólani kívánókat eltávolítsák a concurrentiától, kénytelenítették alólírt, mint a fennebbi birtokos teljhatalmu biztos és jószágainak igazgatója, ezen hirt alaptalannak és valótlanul nyilvánítani. A jószág ugyan eladó, de még nem adatt el, és így mindenki az érintett jószág megvásárlásához szölihat.

Borsá, április 1-jén, 1858.

Keményfi József.

(415) (1—3) A g. Eszterházy család gyalui jószágának haszonbérője Farkas János ur jelenti a t. cz. közönségnek, miszerint a solyomtelki erdőnek egy igen jó legelője; jutányos áron legelés végett kisebb vagy nagyobb összegben 300 darab marhát elfogad. — Értekezhetni vele hétlőn és csütörtökön Kolozsvárt Herman Veisz úrnál. Házszám 183. Más napokon pedig Gyaluban, a ház szám 111.

(309)

LAKVÁLTOZTATÁS.

Alólírt tisztelettel adja tudtára az érdemes közönségnek, hogy optikai-eszköz-raktárát Kriebli monostorteczei házából áttette Szathmári György arany- és ezüstműves házába és boltjába.

HEINRICH JÓZSEF, optikus és mechanicus.

Krombholz orvostudor GYOMOR-LIKÓRE (Krombholziana)

E likör a legújabb vegytani vizsgálatok nyomán gyógyerejű virágokból, gyökerekből és füvekből lepárolt szeszes folyadék; feltalálta a gyógytudományra nézve korán letűnt első nagyságú csillag, aprágai orvosi klinika tanára és elsőorvos, Krombholz Gyula orvostudor.

Ez oly szerencsés össze egygyített vegyületgyógyerejű növényekből készül, és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlható pedig üdös kísérőnek vadászaton, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormelegítő igen jólékonan foly be az egészségre.

Egy üveg ára 30 kr. p. p. két üveg békakolása ára 10 kr. p. p.

Friss Luczerna, Bükköny, Lóhere (Steier klée), és mindenféle vetemény-magok.

Kolozsvárt kapható KOZÁK EDUARD „Katona” című fűszerkereskedésében.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.